

מקורות התורה

3 - הצורך בתורה שבעל פה

מכללת מברשת ירושלים

A] THE UNDERLYING NEED FOR AN ORAL LAW

1. The *Torah Shebichtav* is to the *Torah Shebe'al Peh* in the relation of short notes on a full and extensive lecture on any scientific subject. For the student who has heard the whole lecture, short notes are quite sufficient to bring back afresh to his mind at any time the whole subject of the lecture. For him, a word, an added mark of interrogation or exclamation, a dot, the underlining of a word etc. etc. is often quite sufficient to recall to his mind a whole series of thoughts, a remark etc. For those who had not heard the lecture from the Master, such notes would be completely useless. If they were to try to reconstruct the scientific contents of the lecture literally from such notes, they would of necessity make errors. Words, marks etc. which serve those scholars who had heard the lecture as instructive guiding stars to the wisdom that had been taught and learnt, stare at the uninitiated as unmeaning sphinxes!

Commentary of Rav S. R. Hirsch on Shemot 21:2

- Which is the 'ikar' Torah for Rav Hirsch?
- Is this a chiddush? How would most people see the relationship between TSBP and TSBK

2. תנו רבנן: מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: כמה תורות יש לכם? אמר לו: שתים - תורה שבכתב ותורה שבעל פה. אמר לו: שבכתב - אני מאמינך, ובעל פה - איני מאמינך. גיירני על מנת שתלמדני תורה שבכתב. גער בו והוציאו בניזיפה. בא לפני הלל - גייריה, יומא קמא אמר ליה: א"ב ג"ד, למחר אפיך ליה. אמר ליה: והא אתמול לא אמרת לי הכי? אמר לו: לאו עלי דידי קא סמכת? דעל פה נמי סמוך עלי!

שבת לא.

3. וכאשר האדם שהוא בן דעת וחכמה מתבונן בדבריהם, נפלא בעיניו דבר זה כי אין בדעת האדם להקיף על כל הדברים בכלל ובפרט, אם לא שקבלו החכמים הדברים מפי הנביאים. ומכ"ש פ"י המצות, שכל מי שיש לו לב להבין יודע, כי אם לא היה פירוש שלהם, לא היה אדם יודע מצוה אחת לפרשה מה זה שנקרא 'חלב' ו'דם' איזו מין אסור. כי בתורה לא כתוב רק לעוף ולבהמה ומשמעותו ולא חיה, ובשר בחלב שלא נאמר רק לא תבשל גדי בחלב אמו. וכן בכל המצות לא היה מצוה אחת קטנה או גדולה שנוכל לדעת פ"י המצוה אם לא היה חכמתם הגדולה, ודבר זה נראה ונבחן לכל אדם משכיל ולא שלא היינו יודעים פ"י שום מצוה על אמתתה, אך היינו הולכים מהפך אל הפך להבין דבר מצוה בהפך מה שכוונה התורה

ספר באר הגולה - הבאר הרביעי [א]

4. שפסקי הצעלי צחים ופסקי הלומדים הם שני הפכים

פ' הסמ"ע על שולחן ערוך חושן משפט הלכות דיינים סימן ג ס'ק יג

5. והפשוט שבתורה הוא סתום, כל שכן הסתום, כי לא היו סומכים אלא על התורה שבעל פה

ספר הכוזרי מאמר ג אות לה

- What would we do if we had no TSBP at all?
- If we did not have the mode of analysis shown to us by Chazal, would we develop an alternative methodology? How did/do the Karaites learn Chumash?

6. ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדו את בני ישראל שימיהם בפיהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל

דברים לאיט

ג. והנה בנדירים (לח) העלו בפ"י המקרא כתבו לכם את השירה שהוא כל התורה. והביאו ראיה מסיפ"י דקרא למען תהיה לי השירה הזאת לעד הא מיהא יש להבין היאך נקרא כה"ת שירה? והרי לא נכתבה בלשון של שירה! **אלא ע"כ יש בה טבע וסגולת השירה.** שהוא דבור בלשון מליצה. דידוע לכל מבין עם תלמוד דמשונה המליצה מספור פרוזי בשני ענינים: בטבע ובסגולה:

6) דבשיר אין הענין מבואר יפה כמו בספור פרוזי. וצריך לעשות הערות מן הצד. דזה החרוז כוון לזה הספור. וזה החרוז כוון לזה. ולא מיקרי דרוש. אלא כך הוא טבע השיר אפ"ל של הדיוט. ומושכל עוד דמי שידוע בטוב ענין שהביא לידי מליצה זו שנתחבר עליו מתוק לו אור לשון של השיר ודקדוקה הרבה יותר מלאיש שאין לו ידיעה מתכונת הענין, ורק בא להתבונן מן המליצה תורף הענין. ומזה עלול הוא להשערות בדויות מה שלא הי' מעולם ולא לזה כוון המשורר. כך הוא טבע כל התורה שאין הספור שבה מבואר יפה. אלא יש לעשות הערות ופירושים לדקדוקי הלשון. ולא נקרא 'דרוש'. אלא כך הוא פשט המקרא

3) דבשיר יש סגולה לפארה ברמזים מה שאינו מענין השיר. כמו שנהוג לעשות ראשי החרוזים בדרך א"ב או שם המחבר. וסגולה זו מיוחדת במליצה ולא בספור פרוזי. וידוע דסגולה זו מכרחת הרבה פעמים להמחבר לעקם את הלשון כמעט. רק כדי שיחלו ראשי החרוזים באות הנדרש לו. ודבר זה ממש היא בכל התורה כולה. שמלבד הענין המדובר בפשט המקרא, עוד יש בכל דבר הרבה סודות וענינים נעלמים אשר מחמת זה בא כמה פעמים המקרא בלשון שאינו מדויק כ"כ. וכ"ז אינו רק בתורה הקדושה אלא בכל מקראי קדש

קדמת העמק - הקדמת הנצי"ב לספר העמק דבר ס' ג

- What is/are the purpose(s) of Torah? How will that affect how we read it?
- What is the purpose of poetry and what is gained by the Torah presenting itself in that manner

8. הדבר השלם הוא אשר לא ידומה עליו תוספת ולא חסרון. ואחר שנמצא דוד יתאר תורת השם בשהיא 'תמימה', הנה אי אפשר שיהיה בה שום חסרון להגעת שלמותה ותכליתה. ומאשר כל דבר הנכתב מאיזה מין שיהיה כבר אפשר שיובן בשתי הבנות מתחלפות, עד שאפשר שתהיה ההבנה האחת מסכמת לכונת האומר והשנית מתחלפת לה מכל וכל, כמו שכתב הרמב"ם ז"ל באגרת תחית המתים כישמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד - העברים יבינו ממנו האחדות הגמורה והנוצרים יפרשו אותו על כונת השלוש! בעבור זה היה מחוייב, כדי שתהיה תורת ה' תמימה ותובן על הכונה הראויה, שבתת השם יתברך אותה אל משה בכתב יפרש אותה לו על הכונה הראויה, וכן משה ליהושע וכן יהושע לזקנים וזקנים לנביאים וכן דור אחר דור, כדי שלא יפול שום ספק בהבנת הכתב כפי מה שראוי

ספר העיקרים מאמר ג פרק כג

- What is the philosophical argument of the Ikarim for the existence of a Torah Shebeal Peh?

B] GENERAL ISSUES WHICH REQUIRE AN ORAL TRADITION

B1] Vocalization

9. כל חלב שור וְכֶשֶׂב וְעִזֵּי לֹא תֹאכְלוּ

ויקרא זכג

10. לֹא תִבְשֵׁל גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ

שמות כג:ט

- What does חלב mean? How do you know?

????? יִרְאֶה, יִרְאֶה, יִרְאֶה, יִרְאֶה, יִרְאֶה - יראה

B2] Punctuation

'A panda eats shoots and leaves'

'Slow children crossing'

'Let's eat Grandma'

11. **לֹא תִגְנוּבוּ וְלֹא תִתְקַחְשׁוּ וְלֹא תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעַמִּיתוֹ:**

ויקרא יט"א

12. ... וכי כתיב בסיפא דקרא איש בעמיתו דממעט גוי, ההיא אדלא תכחשו ולא תשקרו קאי ... והיינו נמי דיהבינן אתנחתא **בלא תגנובו** ...

חידושי הריטב"א חולין צד.

B3] Legal Definitions

'יום', 'אכילה', 'עינוי', 'מלאכה'

B4] Other systems

- consider other systems of knowledge which rely to on oral transmission and which cannot be properly recorded in books - medical, legal, swimming, tying shoe-laces

C] SPECIFIC EXAMPLES OF THE NEED FOR ORAL LAW

C1] Shechita

13. **כִּי יִרְחַק מִמֶּדֶד הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹקֶיךָ לְשׂוּם שְׁמוֹ שֶׁם וְזָבַחַת מִבְּקָרָךְ וּמִצֹּאֲנֶדֶךָ אֲשֶׁר נָתַן ה' לְךָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָךְ וְאָכַלְתָּ בְּשַׁעֲרֶיךָ בְּכֹל אֶרֶץ נִפְשֶׁךָ**

דברים יב"א

14. **זוּבַחַת וְגו' כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָךְ - לְמַדְנוּ שֶׁיֵּשׁ לוֹוֵי זְזִיחָה הַיֶּאֱחָז יִשְׁחוּט, וְכֵן הַלְכוֹת שְׁחִיטָה שְׁנֵאמְרוּ לְמַשֶּׁה צְסִינִי**

רש"י שם

15. ועל כל הדברים האלו צונו בתורה ואמר **זוּבַחַת מִבְּקָרָךְ וְגו' כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָךְ וְאָכַלְתָּ בְּשַׁעֲרֶיךָ** וגו' שכל הדברים האלו על פה צוה בהן כשאר תורה שבעל פה שהיא הנקראת **מצוה** כמו שביארנו בתחלת חבור זה

רמב"ם הלכות שחיטה פרק א הלכה ד

C2] Tzitzit, Tefillin, Mezuzah

Many of the the halachot of tefillin are completely impossible to derive from any hint in the Written Torah. e.g.

- the parshiot must be written with black ink
- they must be written on parchment that comes from the outer side of the animal's inner skin
- the boxes and stitching must be totally square
- there must be a 'shin' on the both sides of the shel rosh
- the parshiot must be wrapped in animal hair

C3] Shabbat

16. **וְשִׁמְרֶתֶם אֶת הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֵם מִחֻלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת כִּי כֹל הָעֹשֶׂה בָּהּ מִלְּאָכָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקְרָב עַמִּי**

שמות לא"ד

- How is a person meant to know in advance what is prohibited on Shabbat?

C4] Milah

- Where do we perform brit mila? How do you know?

C5] ShiurimC6] Missing details

- Where do we perform brit mila? How do you know?
- What is the death penalty?
- Which birds are kosher?
- How does one effect halachic marriage? (the Torah only describes divorce!)

17. ואם־לבנו ייעדנה כַּמִּשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה־לָּהּ

שמות כא:ט

- What is מִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת?

C7] 'Inconsistencies'

18. את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות.....

שמות לד:ח

19. ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת.....

דברים טז:ח

- how many Levi'im are there? 22,000 or 22,300?
- how many days is the count of the omer - 49 or 50?

EXTRA SOURCES IF YOU HAVE TIME**D] THE RELATIONSHIP OF TSBP AND TSBK**

Sources 20-26 are taken from the Beit HaLevi on the Torah - Drash 18

20. עוד איתא בילקוט פ' כי תשא על פסוק ויהי כאשר קרב משה אל המחנה נסתכל משה בלוחות וראה הכתב שבהן פורח וכבדו על ידי משה ונפלו מידו ונשברו, ויש להבין כוונתו מהו זה שפרח מהן הכתב וגם יש להבין הכוונה מה דאמר דנעשו כבדים על ידו.

הנה במדרש פ' כי תשא על פסוק כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ועם ישראל. ואיתא במדרש רבה וז"ל בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא בסיני ליתן תורה אמר למשה על הסדר מקרא ומשנה ותלמוד ואגדה שני' וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר - אפי' מה שהתלמיד ותיק שואל לרב כו'. א"ל משה אכתוב אותה להם בכתב. א"ל לא!! מפני שגלוי לפני שעתידין אוה"ע לשלוט בהן וליטול אותה מהם כו' אלא המקרא אני נותן בכתב והמשנה והתלמוד והאגדה אני נותן להם בע"פ שאם יבאו אוה"ע וישתעבדו בהם כו' עכ"ל המדרש. ולמדנו ממנו דמש"ה לא ניתן הכל בכתב משום שאוה"ע היו נוטלין אותו ג"כ, וכמו שראינו אח"כ בימי תלמי שהעתיקו להם התורה שבכתב ולא הי' ישראל מובדלין מהם ומש"ה נתן בע"פ שלא יקבלו אותו מהם וישארו ישראל מובדלין מהם, וכמו שאנחנו רואין עתה בחוש דעיקר המבדיל בין ישראל לאוה"ע הוא רק הך תורה שבע"פ. וסמכו דרשתם על הפסוק כתב לך את הדברים האלה זו תורה שבכתב ובא למעט אינך כי על פי הדברים האלה היינו שבע"פ כרתי אתך ברית ואת ישראל. וזהו ג"כ כוונת הגמ' במס' גיטין (דף ס') א"ר יוחנן לא כרת הקדוש ברוך הוא ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבע"פ שנאמר כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל, דזהו עיקר המבדיל שביניהם.

שו"ת בית הלוי דרושים דרוש יח

- Which is the 'ikar' Torah - written or oral?
- Does this differ from the analysis above of Rav Hirsch?
- What reason is stressed here for the Oral Law to remain oral?

21. והנה טעם זה שייך אחר שיהיו ישראל בגלות וכמו דאמר במדרש הנ"ל שגלוי לפני שעתידין אוה"ע לשלוט בהן וליטול אותה מהם ובבבל ה' צריך להתחזק בהבדל יותר ויותר, וא"כ זה שייך בלוחות האחרונות דאחר שנשברו לוחות הראשונים נגזר על ישראל להיות בגלות אם יחטאו עוד יותר אבל קודם שנשברו הרי איתא במס' עירובין (דף נ"ד) אלמא לא נשתברו הלוחות אין כל אומה ולשון שולטת בהם שנאמר חרות על הלוחות חרות כו' וא"כ בשעת נתינת לוחות הראשונים ה' יכול להיות הכל בכתב, ובאמת דהך פסוק דכתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל דמהך פסוק דרש המדרש דהמשנה והתלמוד ואגדה מוכרחין להיות בעל פה וכן במס' גיטין (דף ס') דרש מהך פסוק דדברים שבע"פ אי אתה רשאי לאומרו בכתב, הרי כתוב בפרשה כי תשא אחר מעשה העגל וכשנתרצה ליתן לוחות השניות אמר לו פסוק זה, ובודאי נראה מזה מוכרח לומר דבראשונים ה' הכל בכתב דכל מה שהתלמיד ותיק עתיד לחדש ה' הכל נכתב על הלוחות ע"י כתב אלהים שה' בנס וכמו מס' וסמך שבלוחות דבנס היו עומדים, וכמו כן ה' עליהם בנס כל התורה שבע"פ. ועיי' בירושלמי דשקלים פרק ו' מזה ומזה המה כתובים (והאי פסוק כתוב גבי לוחות ראשונים). חנינא בן אחי ר' יהושע אומר בין כל דיבור ודיבור דקדוקיה ואותיותיה של תורה, הרי להדיל דהכל ה' כתוב בהם. ועיי' במס' שבת (דף קד) ואמר רב חסדא כתב שבלוחות נקרא מבפנים ונקרא מבחוץ כגון 'נבוב' 'בובן' 'בהר' 'רהב' 'סורו' 'ורס'. תפסה הגמר' הני שלשה תיבות שאינם כלל בעשרת הדברות ורק משום דכל התורה ה' כתוב בהם, ורק אח"כ כשחטאו ונגזר גלות אם יחטאו עוד נתן להם המשנה והתלמוד והאגדה בע"פ משום הטעם דאמר במדרש הנזכר למעלה

שם

- According to the Beit Halevi, is Torah Seb'al Peh lechatchilah or bedieved?
- Is the bedieved situation necessarily worse than the lechatchilah?
- What is the nature of Torah and indeed existence generally in the pre-Chet world? Is it realistic? Consider connections with Gan Eden

22. ובזה נוכל לפרש הא דאמר בילקוט הנ"ל דנסתכל משה בלוחות וראה הכ' שבהן פורח וכבדו על ידי משה, פירוש דהך של תורה שהיא עתה בע"פ שה' כתוב בהם פרח מעליהם כיון דמעשה ישתעבדו בהם העכו"ם ואי אפשר שוב ליתן להם הכל בכתב, ונמצא דאז לא נשתייר ביד משה רק הך שבכתב לחודא ולא ה' אצלו תורה שבע"פ כלל, כי פרח והלך לו ובעל פה הרי אז לא נמסר לו כלל ונשאר חללו רק הך דבכתב לחודא. ומש"ה כבדו על ידו של משה כי התורה שבכתב בלא הבע"פ אי אפשר להיות בשום אופן, דמי מפרש לנו מהו תפילין והאיך דין כתיבתם והאיך עושים ציצית ומהו פרי עץ הדר ובכל מצוה ומצוה רבו הפרטים והדינים שבה והספיקות שלא נדע אותן רק ע"י תורה שבע"פ. ועוד דהרי התובע"פ הוא המחזיק והשמירה להשבתו וכמו שאנו רואין בחוש דהכופרים שבע"פ הגם דבפיהם מאמינים בהתורה שבכתב מ"מ אם נתבונן במעשיהם אין מתחילין לקיים אפ"ל מקצתה ועוברים עליו לגמרי. וזהו שאמר המדרש במליצתו וכבדו על ידי משה ונשתברו כי היא דבר הבלתי אפשר להחזיק בידו התורה שבכתב בלא תורה שבע"פ ואי אפשר להתקיים כלל ונשתברו

שם

- How does the Beit Halevi link the concept of Oral and Written Torah with the Midrash about the letters on the luchot flying back to heaven?
- What is the deeper philosophical message of that Midrash?

23. והנה כשנתבונן בפסוקים נראה כמעט מפורש להדיא בפסוק כן. דהרי כמו דדרש במדרש הנ"ל מדכתיב וידבר ה' את כל הדברים האלה - לאמר שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה בסיני מקרא משנה הלכות ואגדות ואפ"ל מה שהתלמוד שואל לרב. ויצא להם זה מריבוי ד'כל' הדברים, דמשמעו כל התורה כולה אמר לו. והרי כמו כן אמר הכתוב הנאמר בלוחות ראשונים בפרשה עקב ויתן ה' אלי את שני הלוחות כו' ועליהם ככל הדברים אשר דבר עמכם בה, הרי דגם בכתבתן של הלוחות אמר 'ככל הדברים' וג"כ נתרבו בכתבתן גם משנה ותלמוד ואגדה וז"ל הירושלמי פרק ב' דפיאה ריב"ל אמר עליהם ועליהם 'כל' 'ככל', 'דברים' 'הדברים', מקרא משנה גמר' ואגדה אפ"ל מה שתלמוד ותיק עתיד לחדש לפני רבו כבר נאמר למשה בסיני. מה טעם? יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא משיבו חבירו ואומר לו כבר ה' לעולמים. הרי להדיא דמהך קרא דעליהם ככל הדברים דאיירי בכתבתן של הלוחות מרבה מני' גם משנה ותלמוד וכל השבע"פ. ורק גבי לוחות שניות כתיב בפרשה כי תשא פסל לך שני לוחות אבנים כבראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת. אמר לו שיחזור ויכתוב לו אותן הדברים שהיו על הלוחות הראשונים בעת ששיברו, דהרי התושבע"פ לא שיברם כלל ולא ה' עליהם בעת השבירה דהרי פרחו להם מקודם וכמו שנתבאר, וכן אמר שם אח"כ ויכתוב על הלוחות את דברי הברית עשרת הדברים, אמר שכתב עשרת הדברים דזהו הכלל של תושב"כ וכשנראה בפסוק לא נזכר בשום מקום לענין הכתיבה עשרת הדברים רק באחרוני' ולא בראשונים. דבפ' כי תשא אמר בראשונים מזה ומזה הם כתובים דמני' דרש בירושלמי דשקלים הנ"ל גם מקרא משנה כו'. ובאחרונים כתיב ויכתוב כו' עשרת הדברים. ובפ' עקב כתיב נמי בראשונים ועליהם ככל הדברים ואח"כ בשניות אמר ויכתוב על הלוחות כמכתב הראשון (דהוי בנס מכתב אלהים) את עשרת הדברים

...

שם

- What textual proofs does the Beit Halevi offer for his thesis that the first and second luchot were fundamentally different in terms of Written and Oral Law?

24. והנה עי"ז שניתן להם אח"כ בעל פה נתעלו בה ישראל מעלה גדולה יותר, דמקודם דכל התורה ה' רמוז בהלוחות היו ישראל והתורה שני עניינים - דישראל הם המקיימים להתורה ושומרים אותה והיו אז בבחינת כלי שמונה בו התורה וכמו אה"ק שמונה בו הס"ת והוא תשמישי קדושה, אבל אח"כ דניתן להם התורה שבע"פ נמצא דישראל הם בבחי' קלף של תושבע"פ וכמו שאמר הכתוב *כתבם על לוח לבך* וכמו שהקלף של ס"ת הוא עצם הקדושה ולא תשמיש דהקלף והכתב שכתוב בו שניהם ביחד הם ס"ת. כמו כן התורה וישראל כולא חד הוא. אמנם לא כל אדם יוכל להשיג כל התושב"פ כמו שהיו על הלוחות הראשונים רק כל אחד ואחד זוכה בה לפי מדרגתו ולפי יגיעתו בתורה"ק ורק משה רבינו השיג כל מה שניתן בכח אנושי להשיג בהתורה ונמצא נעשה גופו קדוש כגוף של תושבע"פ וכמו שבלוחות הראשונים היו כתובים כל התושבע"פ כמו כן אח"כ היו כתובים בראשו של משה כל מה שניתן לאדם רשות להשיג בהתושבע"פ, ונמצא שאצל משה רבינו חזר הכל כמו שהי' מקודם השבירה רק ניתוסף לו עי"ז עוד מעלה גדולה דבתחילה היו כתובים בהלוחות ואח"כ נכתבו בו ובראשו. ועיין בעירובין (דף נ"ד) אלמלא לא נשתברו הלוחות לא הי' תורה משתכחת מישראל שנאמר *חרות על הלוחות*, דכשהי' מסתכלים בהלוחות ידעו כל הדברים ומה שהיה נצרך להם בהתורה, והשכחה בלימוד התורה נתחדשה אח"כ, ובמשה רבינו חזר כמקודם וכדאיתא במדרש רבה כל ארבעים יום היה לומד תורה ושוכח ואחר כך ניתנה לו במתנה וזהו כמו שנתבאר:

שם

- Is the Torah after the Chet on a higher or lower level than before?
- What does this tell us about the human condition? about teshuva?

25. והנה כל ארבעים יום התפלל משה רבינו שיתן להם את התורה שנית ונתרצה לו הקדוש ברוך הוא ואמר לו *פסל לך שני לוחות אבנים ועלה אלי ההרה ואתבונן בו* והי' סבור משה לכתוב הכל וכמו שהי' בראשונים וכמו דאיתא במדרש הנ"ל שהתפלל משה על זה ואמר אכתוב אותה להם שיהיה כולה בכתב כמקודם ויזכו כולם למדרגה הראשונה למדים ואינם שוכחים. והשיב לו הקדוש ברוך הוא שלא יתן להם כולה בכתב רק כתב לך - זה מקרא, אבל המשנה והתלמוד יהיו מעתה בע"פ. וזהו שהמשילו חז"ל בדבריהם דנשתיר קימעה בקולמוס והעבירו על ראשו כי הוא הכין עצמו ורצה לכתוב הכל ואחר שכתב המקרא הפסיקו באמצע מבוקשו ולא הניחו לכתוב יותר וכתבו להנשאר בראשו של משה ולא על הלוחות ומש"ה כמו שהלוחות ה' זיוו מבהיק מסוף העולם ועד סופו כמו כן זכה הוא לקרני ההוד כי נזדכך גופו כהלוחות שבע"פ.

שם

- What was Moshe's understanding of the transition from pre- to post-Chet Torah?
- What does tell us about the nature of Moshe Rabbeinu and his connection with Torah?

26. והנה בהלוחות השניים נתחדשה צער ויגיעה גדולה להלומדים - חדא שנתחדש להם שכחה וכמו שהבאנו לעיל דאילו לא נשתברו הלוחות היו למדים ואינם שוכחין וגם הרי ניתוסף להם צער ויגיעה ע"י היצה"ר המבלבל אותם גם בעת לימודם, ובראשונים לא הי' יצה"ר שולט בהם וכאמרם במדרש כשאמר אנכי נקבע תורה בלבם, וכשאמר לא יהי' לך נעקר יצה"ר מלבם. וז"ל הילקוט סוף יהושע משנשתברו הלוחות נגזר עליהם שילמדו תורה מתוך הדחק ומתוך טירוף הדעת ומתוך כך שכרו כפול ומוכפל לעוה"ב

שם

- What is the after-effect of all of this on the process of learning Torah today?

27. לה. אמר החבר: והנה זה ספר משה הפשוט הצרכנו במלותיו ובדבור בו אל כמה כתות מן הקבלה, מן הנקוד, ומטעם, ומפוסק, וממסורת, על אחת כמה וכמה אנו צריכים בענייני, כי הענין רחב מן המילות.

התראה כאשר אמר להם: (שמות י"ב) *החדש הזה לכם ראש חדשים*, על הדמיון, לא נסתפק העם אם רצה לומר חדשי המצרים שהיו בניניהם, או חדשי הכשדים שהיו עם אברהם באור כשדים, או רצה חדשי השמש, או חדשי הירח, או שני הירח בתחבולות יסכימם עם שני השמש, כאשר בחכמת העבור. הייתי רוצה ששיבוני הקראים תשובה מספקת על זה והדומה לו, ואשוב לדעתם, כי רצוני להשתדל, ושיבוני תשובה מספקת כאשר אשאלם, על מה שיתיר החי לאכול, ומה ענין הזביחה, ושמה היא נחירה או הרג כאשר יזדמן, ולמה נאסרו זבחי גוים, ומה הוא שיש בין זבחו והפשוט ושאר מלאכתו.

והייתי רוצה שיבאר לי החלב האסור, והוא דבק עם המותר במעים והקיבה, וזולת זה מנקור הבשר, ושימסור אלי הגדר שבין המותר והאסור, כדי שלא יהא חלוק בו עם חברו, וכן האליה האסורה אצלם היש לה גדר, ושמה האחד יסיר קצת הזנב ואחד יסיר הכף כמו שהוא. והייתי רוצה שיבאר לי העוף הטהור מן הטמא, זולת המפורסמים, רצוני לומר בן יונה או תור, ומאין הוא אומר שאין התרנגולת והאווז והקורא ואלברכיא מהטמאים.

והייתי רוצה שיתן לי גבול אל יצא איש ממקומו ביום השבת (שמות ט:כט) אם הוא ביתו או חצרו או רשותו, אם יהיו לו חצרים רבים, או מבואו, או שכונתו, או מדינתו, או מגרש עירו, אחר שתיבת מקום סובלת זה ויותר מזה. והייתי רוצה שיראה לי גדר המלאכה האסורה בשבת, ומה הוא המונע מהקולמוס והקסת להגיה התורה, והמתיר לו לטלטל הספר הגדול והשלחן ושאר המאכלים וסעודת האורחים, ולטרוח בכל מה שיטרח האדם לאורחיו, והם במנוחה והוא ביגיעה, ויותר מזה עבדיו ונשיו, וכבר נאמר: (דברים ה:טו) למען ינוח עבדך ואמתך כמוך. ולמה נאסרה רכיבת בהמות הגוים בשבת, ולמה זה נאסרה הסחורה.

והייתי רוצה שידין בין שני בעלי דינין מסדר ואלה המשפטים וכי תצא. והפשוט שבתורה הוא סתום, כל שכן הסתום, כי לא היו סומכים אלא על התורה שבעל פה. והייתי רוצה שאראה דיניו ומשפטיו בכל הירושות מפרשת בנות צלפחד, או איכות המילה והציצית והסוכה. ויבאר לי מאין הוא חייב בתפלה לאל. ומאין הוא מאמין שיש בית מועד לכל חי וגמול ועונש אחר המיתה. ואיך הם דנין במצות הדוחות זו את זו, כמילה עם השבת והפסח עם השבת, מי נדחה מפני מי. וזולת זה ממה שיארך ספור כלליו כל שכן פרטיו.

השמעת, מלך כוזר, על חבור לקראים בדבר ממה שזכרתי לך, בסמך או בקבלה, שאין בו ביניהם מחלוקת, ממסורת או מנקוד או מטעמים או מאיסור והיתר או מדינין!!!

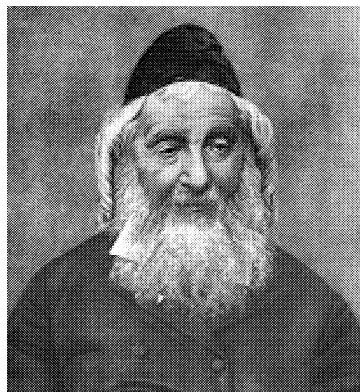
ספר הכוזרי מאמר ג אות לה

Who's who:

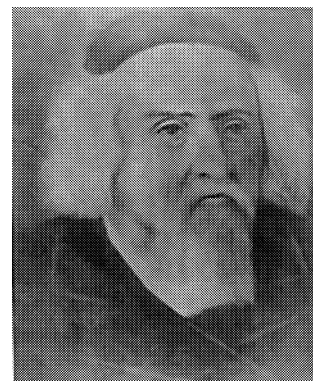
Rashi	11C, France
Kuzari	Rav Yehuda HaLevi - 12C, Spain
Rambam	12C, Spain/N. Africa
Ritzva	Rav Yom b. Avraham Asevilli - 14C, Spain
Sefer HaIkarim	Rav Yosef Albo - 15C, Spain
Baer HaGolah	Maharal - 16C, Prague
Sm'a	Sefer Meriat Eynayim, Rabbi Yehoshua Falk - 16C, Poland
Rav Shimshon Refael Hirsch	19C, Germany
Beit HaLevi	R' Yosef Dov Halevi Soloveitchik - 19C, Lithuania
Netziv	Rav Naftali Tzvi Yehuda Berlin - 19C, Lithuania

Rav Hirsch

The Netziv

The Beit HaLevi